

alá húzódott. A fent nevezett korszakot sodrott bronz-torques, karkötő és gyűrű, levél alakú csüngő, vésett és díszítetlen pántgyűrűk, kör alakú pitykék és S-végű hajkarikák képviselték. Kevesebb számban kerültek elő gepida és avar sírok, valamint melléklet nélküli sírok, de a feltárt terület É-i részén gepida sírok csoportját figyeltük meg. Ebben az esetben is a temető többi része a Ny-i szelvényfal alá húzódott, azaz a tervezett erdősáv alá. A sírok közül kiemelkedik két sír, amelyek nem tartoznak a csoportosult sírokhoz. Az egyik egy gepida harcos sírja, akit teljes felszerelésével (kardjával, pajzsával, lándzsájával), külön sírban lovával és kutyájával temettek el, hasonlóan a 2006-ban feltárt gepida harcos sírjához.

A másik egy avar sír, amelyet lemezes övgarnitúrája és teljes lótemetkezése alapján a korai avar korszakhoz sorolhatunk.

KOCSIS LÁSZLÓ – MOLNÁR ERZSÉBET

357. Tiszakeszi, Százdi-sziget

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á, Kö

2007 tavaszán és nyarán négy alkalommal végeztünk szisztematikus régészeti terepbejárást a lelőhelyen.

A szigeten 3 darab, hozzávetőlegesen É-D irányú, kisebb kiemelkedésekből álló dombvonulat található. A legszélső, Ny-i dombvonulaton találtuk meg a százdi bencés apátság maradványait, mintegy 70×60 m-es kiterjedésű területen szétszántva. E helyen nagyon sok téglá-, bogácsi kő- valamint mészhabarcstörredék jelezte az egykori épület helyét. E felszíni leletek által jelölt folt ÉNy-i szélén nagy mennyiségű emberi csontot találtunk. Az apátság területe a sziget legmagasabb pontja – 95,3 m.

Az apátság dombjától K-re húzódó, É-D irányú dombvonulat kiemelkedéseiben igen kis felszíni leletsűrűségben elhelyezkedve kevés kora Árpád-kori kerámialeletet találtunk, köztük cserépbográcsokat. E dombsor déli végén további épület maradványait találtuk meg, melyet 20×20 m-es kiterjedésű foltban téglá- és bogácsi kő, valamint emberi csontmaradványok jelöltek.

Az e dombsortól K-re található, 3. dombsor É-i végén ismét egy téglapépület maradványai kerültek elő, mintegy 30 m átmérőjű foltban szétszóródva. E helyen a szántás egy kemence vagy tűzhely vastagon kiégett, de már mállófélben lévő, vörös színű tapasztásának maradványait is felszínre hozta. A maradványoknál korhatározó leletet nem találtunk. E maradványok közelében került elő egy kagylóval teli gödör kiszántott foltja, valamint néhány újkőkori kerámiatörredék. Összetartozásuk nem zárható ki.

A geofizikai vizsgálatok területét a régészeti terepbejárást alapján határoztuk meg. Az apátságépület valószínűsíthető helyén két, É-D ill. K-Ny tájolású tengely mentén végeztünk talajjellenállás-mérést. A középső dombvonulat déli végén talált téglapépület teljes

területén, 20×20 m-es kiterjedésű felszín talajjellenállás-vizsgálatát végeztük el.

A sziget területére vonatkozóan összegyűjtöttük az elérhető árvízi felvételeket (1999, 2000), valamint Rákóczi Gábor a terepen elhelyezett illesztési pontok alapján georeferálható felvételeket készített motoros siklóernyőről.

PUSZTAI TAMÁS

358. Tiszapalkonya, Nagy-föld

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B

2007. május 17-én terepbejárást végeztünk a Nemesbikk, Hejőkürt, Oszlár, Tiszapalkonya és Tiszaújváros között tervezett szennyvízelvezető csatorna nyomvonalán. A terepbejárást során Tiszapalkonya területén egy ÉNy-DK-i irányú 95 m tfsz magasságú dombon és aljában őskori cseréptörredékeket, közöttük késő bronzkori típust találtunk.

Munkatársak: Hajdú Melinda, Szolyák Péter.

LENGYEL GYÖRGY

359. Tokaj, vár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Kk, Kú

2007. augusztus 24. és november 15. között régészeti kutatást végeztünk Tokaj vára alaprajzának hitelesítésére. (Az illusztrációkat lásd a 294–298. oldalon!)

A 610 hrsz. telken kezdtük a munkát, mert több helyi lakos elmondása szerint itt van a vár „temploma” és az „alagutak is erre futnak”. (Fakla Béla szemtanú: gyermekkorában ezen a telken szakadt be egy „alagútba”; Tóth Ferenc emlékezik itt egy beszakadásra, mely boltíves volt és követ dobva bele „az csobbant a vízben a pince mélyén”.) Továbbá állítólag erről a telekről került elő a 20. sz. folyamán egy 2×1 m-es bronz- vagy fémkereszt, melyet egyesek szerint eladtak régiségkereskedőknek (Tóth Ferenc), mások szerint azt a telek tulajdonosa („Kocsa bácsi”) visszaásta (adatközlő: Rudó András?). Harmadrészt egyes tokajiak arról számoltak be, hogy meszesgödör ásása közben itt megtalálták az alagút bejáratát, lőréseket is; sőt az „öreg Rudó” arról is tudott, hogy valaki itt beszakadt az alagútba és 20 m-t menni is tudott benne, de a továbbhaladást egy másik beszakadás megakadályozta.

A „legendákat” a tények is alátámasztani látszottak: egyrészt a „Kocsa-ház” (610 hrsz. telek) egyik fala szemmel láthatólag középkori „alapokra” épült; másrészt a telken található egy 6–7 mázsás, vöröses színű, andezitből(?) faragott kő is, melyen egyértelmű megmunkálás nyomai észlelhetők – a kő valószínűleg egy középkori ajtó szárköve, rajta pedig a zárszerkezethez tartozó faragott bemélyedések láthatók.

A hátsó telken megkezdett ásatás rövid időn belül jelentősnek tekinthető eredményeket produkált: a „Kocsa-ház” alapját képező alaktalan falcsontonról kiderült, hogy az egy kereken 3 m széles fal felszín fölé magasodó,